

A barátok, kollégák megbecsüléséről hírt adni mindig öröm. Ezek a reflektorfénybe kerülések sokéves fáradhatatlan, magasszintű pedagógiai pályafutás a mintegy életmű megkoronázásai. Akik odaítélték tudták, hogy a díjazottak munkássága példaértékű és erre fel kell hívni a figyelmet. Ebben a számunkban három kollégának gratulálunk.

SEBESTYÉNNÉ FARKAS ILONA októberben veheti át az MMA Zenepedagógiai díját.

**Sebestyénné Farkas Ilona „MONA NÉNI”
zenepedagógus részére**

Tisztelt Sebestyénné Farkas Ilona Úrhölgy!

Tóth Péter tagozatvezető úr megbízásából örömmel értesitem, hogy a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata – magas szintű zenepedagógiai tevékenysége elismeréseként – az MMA Elismerő Oklevelében kívánja részesíteni.

Minden évben, így 2020-ban is – a tagozat döntése alapján – négy kiváló zenepedagógus szakmai munkásságát ismeri el a Zeneművészeti Tagozat.

Az oklevél átadására az MMA 1034 Budapest, III. kerület, Makovecz utca (volt Kecse utca) 25. szám alatti tárgyalóteremében, **2020. október 7-én (szerdán), a 17.30 órakor** kezdődő „akadémiai estek” program keretében kerül sor.

Kérdése esetén a 06-30-929-6165-ös hivatali telefonszámon várom hívását!

Tisztelettel:

Vigh Marianne
tagozati titkár
Zeneművészeti Tagozat
Tagozati Titkárság
Tagozati és Szervezési Főosztály

MÁGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

1062 Budapest, Andrássy út 101.
Levelezési cím:
1368 Budapest Pf. 242
Telefon: +36 (1) 235-4241
Mobil: +36 (9) 929-6165
Fax: +36 (1) 266-1996
E-mail: vigh.marianne@mma.hu

A MONA – csupa nagybetűvel

Miért csupa nagybetűvel? Mert ő az a lassan fehér hollónak számító egyéniség, aki még személyesen ismerte Kodály Zoltánt, a tanítványa volt és aki ezt az élményt, útmutatást élete első pillanatától hitelesen közvetítette akár a pedagógusi pályán dolgozott, akár kórusvezetőként vagy a közéletbe sodorta az idők kereke. Ki ne ismerné nevét aki a pályán volt és van, hivatalos nevén *Sebestyénné Farkas Ilona*. A mindenki által ismeri név így született: Édesapja írását utánozva írta alá röpdolgozatát, melyet igen rossz néven vett tanára, mondván maradjon a kötelező zsinórfírásnál. „Ez egy kiolvashatatlan hieroglifa, ez nem Ilona, hanem valami Mona. Olyannyira hozzám nőtt ez a név, hogy amikor később a Zeneakadémián a hirdetőtáblán azt olvastam, hogy Farkas Ilona, elsőre nem is tudtam, hogy rólam van szó.” (Jávorszky Béla Szilárd Interjú 2017.)

A kőröstarcsai családi háttér már szinte kijelölte útját mert a tanító apa és anya teremtette kulturális közeg beléivódott, a vidéki élet minden napjainak feladataival egyetemben. A fiatal falusi tehetségeket kereső Gulyás Györgynek a figyelmébe ajánlották a tehetséges lányt, aki 1947 januárjában így lett a békéstarhosi kísérleti iskola nyújtotta újító zenepedagógia részese, ami szintén meghatározta egész életének fonalát. Az ötletet először nem gondolta Kodály megvalósíthatónak, de később amikor látta az eredményt felülbírálta hozzáállását és 1953-ban már ő avatta fel a Zenepavilont, amelyet jórészt a diákok építettek fel. 1954 tavaszán ismét látogatást tett és próbára tette a fiatal muzikusokat lapról olvasással, dallam diktálással. Elégedetten jelentette ki, hogy „no magukból sem lesznek zenei analfabéták, mert írni is, és olvasni is tudnak”. Sajnos, mint ismeretes a tarhosi általános iskolát, zenegimnáziumot és zeneművészeti szakiskolát egy tollvonással 1954 augusztusában megszüntették és ez ellen Kodály sem tudott semmit sem tenni. Mona érettségizett diákként egyenesúton került a Zeneakadémia zenetudományi–népzene tanszakára 1953-ban, ahol egyik feladata a vidéki gyűjtés volt Magyarországon. Sok érdekes élményben volt része beleértve a lakodal-

mak forgatagát, az utazások bonyodalmait a lejegyzések virtuóz megoldásait. Később is sokat segítette az ezirányú munkálatokat Kodály és munkatársai körében. A szak megszünte után a középiskolai énektanár és karvezetői szakon diplomázott és ahogy Kodálynak ígérte a pedagógusi hivatást választotta nem kis eredménnyel a zuglói Hunyadiban Szabó Helga kollégájaként. Az 1958-ban kezdődött a szép, de sokszor

nehéz pálya amely 1980-ig tartott ebben az iskolában. Akkor visszatért Békésre, hogy ott is felpozícióba kerüljön a szunnyadó kóruséletet, tanított a gimnáziumban, a szakiskolában és a Békés-tarhosi Zenei Napok keretében szolfézs és karvezető kurzust tartott. A mai napig szakmai vezetője ennek a programnak.

1991-ben visszaköltözött Budapestre, néhány csendes családdal töltött év után 2006-ban megalakult volt tanítványaiból a Hunyadi Véndiák kórus, így visszakanyarodott élete a kezdeti idők helyszínére az iskolába, mert abban a teremben próbálhat ahol az első szárnypróbálgatásait kezdte. A közéletben is hallatja hangját a Magyar Kodály Társaság tagjaként az elnökségben. Bármilyen téma adódik ő mindig segítőkész, mosolygós arca megnyugtatja a néha fellángoló kedélyeket. Köszönjük, hogy számíthatunk gondoskodó és gondolkodó személyes jelenlédre.

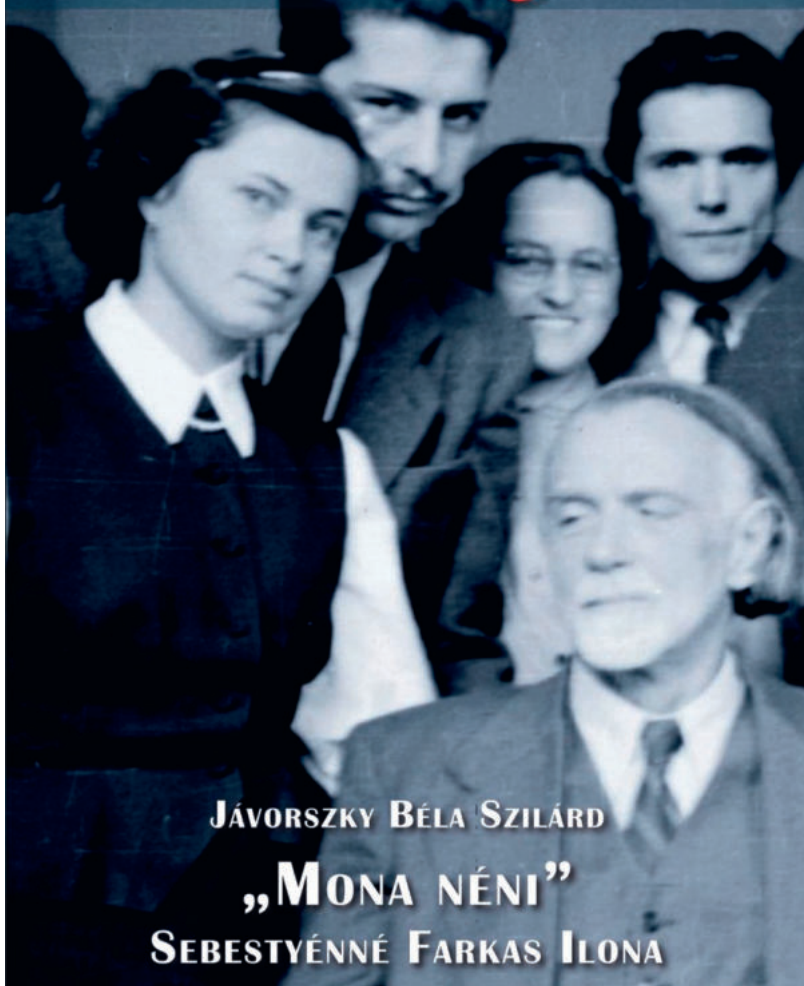
„MONA” néni Balog Zoltántól, az emberi erőforrások miniszterétől vehette át 2015. március 13-án a magas rangú állami kitüntetést

2018 • XXV. évf.

XIV. különszám

FOLK MAGAZIN

25

JÁVORSZKY BÉLA SZILÁRD

„MONA NÉNI”

SEBESTYÉNNÉ FARKAS ILONA

A Folk MAGazin 2018-ban a XXV. évfolyamban egy különszámában számos képpel illusztrálva (XIV.) foglalta össze életét és munkásságát.

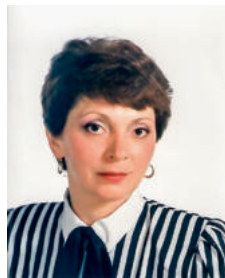
DOMBÓVÁRI JÁNOS neve egybeforr a verbunkos zenekutatás és Lavotta János életművének kutatásával, a Lavotta János Kamarazenekar alapító művészeti vezetője, a Hangász Négyes aktív hangszeres művésze. Dombóvári János Sátoraljaújhelyen immár fogalom. A zenei közművelődés fontos formálója máig. A Lavotta János Alapfokú Művészeti Iskola örökös igazgatójává választották kollégái.

Ez a különleges tanév is az iskolában érte. Az utolsó tantestületi értekezletén a vírus helyzet feloldása után nem kisebb kitüntetésben részesült, mint az Emberi Erőforrások Minisztere dr. Kásler Miklós által adományozott **Pedagógus Szolgálati Emlékérmét** vehette át *dr. Petricska Miklósnétól*. Ezzel az elismeréssel le is zárult egy három évtizedes szép eredményekkel teli korszak az életéből. Az utóbbi öt évben konferenciákat szervezett, évfordulók, CD felvételek és fellépések eseményei tarkították tevékeny napjait többek között a tanítás mellett. Az általa 30 évvel ezelőtt alapított Lavotta János Kamarazenekart ez év januárjában a Magyar Örökség Díjra is felterjesztették, de a kialakult vírus helyzetben még nem született döntés.

IGÓ LENKE társaságunk megbecsült tagja, az ezt megelőző időszak elnökségének munkájában melyet dr. Ittész Mihály jegyzett személyesen is részt vett. Munkásságát Amerikában is magas színvonalon végezte ennek lett eredménye az OAKE éltműdíj, amelyet személyesen nem vehetett át az ismert vírus helyzet miatt. A riportot *dr. Mindszenty Zsuzsánna* a KÓTA elnöke készítette, amelyet az ő szíves engedélyével közlünk.

Igó Lenke karnagy, zenetanár, Kodály Zoltán zenepedagógiai elképzeléseinek egyik világszerte ismert és elismert „követő” 2020 márciusában az **OAKE (Organisation of American Kodály Educators) életmű díját** kapja. A díjjal azokat a kivételes személyiségeket tüntetik ki, akik olyan messzemenő hatást fejtenek ki a zenei nevelés terén, hogy az kitörölhetetlen befolyással bír az Amerikában folyó, kodályi elveken alapuló zenei nevelésre. Ritkán fordul elő, hogy az életmű díjat magyar zenepedagógus kapja, most idén Igó Lenke részesül ebben a rangos nemzetközi kitüntetésben. Pályája során, 12 különböző felsőoktatási intézményben mindegy 46 éven keresztül tanított az Egyesült Államokban rövidebb, hosszabb kurzusokon, illetve teljes tanéveken is átnyúló programokban. Ezek közül is kiemelkedik a Kodály Musical Training Institute (Wellesley MA) a New England Conservatory (Boston MA), a Brigham Young University (Provo UT), a Hartt School University of Hartford (Connecticut), a Holy Names College (California), az Alverno College (Wisconsin), a University of North. Texas-Denton, illetve a Southern Methodist University (Texas) Dallasban, ahol jelenleg is évente nyári kurzust tart.

A díj kapcsán beszélgettem vele életútjáról, tevékenységéről, és a zenei neveléssel kapcsolatos elveiről, gondolatairól.

Igó Lenke egy festői szépségű kis faluban született a Bükk-hegységben. Édesapja énektanár, karnagy, iskolaigazgató, szaktanácsadó volt. Édesanyja a helyi kórus és pávakör mozgalom motorja, valamint a díszítőművészeti szakkörben alkotó tevékenységet is végzett, mellyel elnyerte a Népművészet Mestere címet. Igó Lenke ebben a légkörben nőtt föl, és szívta magába a kultúra, a zene szeretetét. Tanulmányait a nekézsenyi általános iskola után a Miskolcon folytatta, majd a Bartók Béla Zene-művészeti Szakközépiskola tanulója lett. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola középiskolai énektanár és karvezető szakot olyan nagy személyiségek működése idején végezte el, mint Vásárhelyi Zoltán, Szőnyi Erzsébet vagy Párkai István.

– *Kik voltak azok, akik a pályád kezdetén a legnagyobb hatást gyakorolták Rád?*

A fent említett nagy személyiségeken kívül abban az időben tanított Pernye András, Kroó György, Szöllősy András, sőt már Somfai László is. Hihetetlen felkészültség, a történelmi zene mellett a napi koncert repertoár ismerete, és karizmatikus, példamutató tanári magatartás volt jellemző rájuk, akiktől öröm volt tanulni.

– *A zeneakadémiai diploma megszerzése után azonnal az Egyesült Államokban kezdte tanítani.*

A Kodály Musical Training Institute (Wellesley, Massachusetts – USA) néhány évvel azelőtt indította el Erdei Péter és felesége, Ida irányítása alatt a tanárképzésre kialakított zenei nevelési programot. Ide kerültem férjemmel Horváth Jánossal, ahol megszakítás nélkül öt éven át tanítottam. Az irányvonal adott volt, de a tanításunk részleteit, beleértve a segédanyagokat, a tananyag pontos kiválasztását, a tanmenetet – valójában az amerikai adaptációt magunknak kellett kitalálni. Ránk hárult a szolfézs, zeneelmélet, módszertan, karvezetés tanítása. Használtuk Szőnyi Erzsébet a Zenei írás-olvasás módszertana gyakorló füzetét is, de igen fontos volt stílusonként belemélyedni a sorra kerülő zenei anyagokba. Különösen nagy kihívás volt az énekes alapú készségfejlesztés-ritmus, dallam, harmónia hallás és ennek folyamata soha nem csak és kizárólag gyakorlatként, hanem mindig eredeti élő zenei anyag használatán keresztül. A tanárképzés – tehát a felnőtt oktatás mellett gyerekeket is tanítottam, illetve gyakorlati tanítást vezettem egy állami iskolában, valamint egy kis privát iskolában is.

– *Még a Wellesley-ben végzett munka mellett Bostonban is tanítottál a New England Conservatory-ban zeneelméletet és szolfézszt. Mind ezek után hazatértél és Kecskeméten, a Kodály és a Nemesszeghy Márta által alapított Ének-zenei Általános iskolában kaptál állást, de egy év után Budapestre jöttél, ahol a Május 1 úti (ma Hermina út) Ének-zeneiben kezdted tanítani.*

Fontos és szép évek voltak. Első osztálytól negyedekig, majd a felső tagozaton is tanítottam és vezettem az iskola kórusát. Akkoriban szűkös anyagi helyzet volt itthon, a tárgyi feltételek is kívánnivalót hagytak maguk után, de az iskola kiváló szellemű, gyerekközpontú oktatással működött. A külföldi tapasztalatokat be tudtam építeni az itthoni munkámba, a gyerekek furulyáztak is, és sok mozgással, játékkal színesítettem a minden napi énekórákon folyó komoly szakmai munkát. A kórusal a legmagasabb minősítéseket értük el. Ez hozta aztán a felkérést Dimény Juditól, hogy a Nyitnikék című rádióműsorban vezessek zenei foglalkozásokat.

– *És aztán jött a Magyar Rádió Gyermekkara...*

1985-től nyolc évet töltöttem el a gyermekkórusnál, ahol Reményi János volt a művészeti vezető, és Thész Gabriellával ketten voltunk tanárkarnagyok. Sok kötöttség adódott a rádió által a kórus felé támasztott követelmények miatt, de azért szabadságunk is volt a műsorválasztásban. Minden esetre nagyon sokat tanultam a karvezetés módszertanáról, a próbaidők beosztásáról, de az egy-egy művel betanítás folyamatáról is. Reményi János tanár úr maximalista volt minden tekintetben, és szisztematikus felkészülést, illetve a gyerekek felkészítését, az előre gondolkodást minden áron megkívánta tőlünk is.

- *Közben párhuzamosan a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában is tanítottál.*

A „konzi” lényegében szakzenész képzés. Számomra mindig ez volt a legnagyobb kihívás- és legnagyobb öröm is emberileg és szakmailag is. Sokszor világra szóló tehetségeket, a későbbi nagy nevet szerző művészeket tanítunk. Itt nem csak zenész és pedagógus kell legyen a tanár, hanem sokszor pszichológiával és nagyon sok empátiával, teljesen egyéni módon kell kezelni a diákokat. Mindent egybevetve a „Bartók konzi” a leghosszabb ideig létezett az életemben- 1984-től 2013-ig, tehát majdnem húsz éven át. Közben időről időre külföldi munkák is voltak, az Egyesült Államokon kívül tanítottam Koreában, Kanadában, Japánban, Görögországban, Nagy-Britanniában.

- *1998-tól tíz éven át az ELTE Zenei tanszékén a tanárképzésben tanítottál. Itt kollegák voltunk és én nagyon nagy örömmel emlékszem vissza ezekre az évekre. Minden tekintetben nagyon jó volt veled együtt dolgozni, hiszen ugyanazt a tárgyat, a karvezetést- tanítottuk. Nekem sokat jelentett a te tudásod biztonsága, a nagy tapasztalatod, és az ösztönös áradó muzikalitásod, amellyel a diákjaidat is elvarázsoltad. Emlékeim szerint rendkívül intenzíven folytak a karvezetés óráid, és a legszerényebb képességekkel rendelkezők is a lehető legtöbbet tudták megtanulni tőled. Derűs humorod, határozott, és erőteljesen inspiráló tanári, karvezetői személyiséged mély nyomot hagyott az ELTE Zenei Tanszék történetében.*

Számomra is szép időszak volt. Szerettem a tanítást is, de a sok koncertet is, melyeket együtt készítettünk elő, együtt izgultunk a sikerért. Más fajta munka volt ez, mint akár az általános iskola, vagy a konzi, de nagyon izgalmas volt az a tény, hogy rengeteg szép kórusmű került elő, melyek betanítása során a diákokkal együtt kerültünk mindig közelebb és közelebb a műhöz, a szerzőhöz, és közösen valósítottuk meg a megfelelő stílust, hangzást, a részleteket kidolgoztuk, hogy aztán például egy diplomakoncerten teljes valójában szólalhasson meg egy remekmű.

- *Rendkívül széles, színes spektrumot ölel fel a tanári és karvezetői működésed. Láttad, látod a zeneoktatás helyzetét alulról és a felsőoktatás irányából is. Belülről, mint tanár, de egy kicsit kívülről is, mint állandó gyakorlatvezető- tehát a nálad gyakorlati tanításukat végző következő generáció mentalitása, felkészültsége, munkamódszerei, szempontjából is. Számos külföldi munkád során volt részed abban, hogy „külföldről” tekints rá a magyar zeneoktatásra, de pontosan tudod több, mint négy évtizedes tanári működésed kapcsán, hogy itthon mi a helyzet. Hogyan látod a Kodály koncepció jövőjét, problémáit, illetve mi az, amiről úgy érzed, hogy mindig, minden időben, tértől, időtől és anyagi háttértől függetlenül megvalósítható, és meg is kell valósítani?*

A legnagyobb baj a heti egy énekóra. Így nincs folyamat, nincs élmény, nincs miről beszélni. Az elmúlt években tulajdonképpen szisztematikusan leépült az iskolai ének-zene tanítás. Kevés a lángoló, karizmatikus tanár, aki magával ragadja a fogékony korban lévő kisgyereket. Nincs mód készségfejlesztésre, pedig ez a kulcsa annak, hogy a zenéhez közel kerüljön a gyerek, és adott esetben saját magától is képes legyen a zenét magáévá tenni, élvezni. A zene varázsa kell, hogy minél többekhez eljusson. A tanárképzésben van a kulcs- igényes, tudás alapú, de minden pillanatban muzikális képzésre lenne szükség. A kultúrpolitikának kellene tenni minél többet azért, hogy vonzó legyen az énektanári pálya, hogy aki a tanítás mellett dönt végül, azt ne érje folyamatos kudarc a külső körülmények miatt. Pedig a kisgyereket tanítani a legszebb dolog – fogékony, hálás, nyitott, amit adunk, azt visszasugározza. Ezt kell, hogy megértse a jövő pedagógusa, és a zene szeretetét megfelelő elhivatottsággal, szakmai, emberi felkészültséggel, muzikalitással tovább adni a felnövekvő generációknak. Ahogy Kodály mondta: Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelmem, hanem gyönyörűség legyen a tanulóknak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját.

– *Szóljunk még egy pár szót a kitiüntetéséről! Miért fontos neked?*

Életem nagyon jelentős része az USA-ban való tanítás. Fontos, hogy ezt a díjat egy szakmai grémium ítéli meg, akik pontosan ismerik a tevékenységemet. Az OAKE (Az amerikai „Kodály-tanárok” szervezete) nagyon fontos intézmény, amely az egész USA területét lefedi. 1975-ben alakult és fő céljául azt tűzte ki, hogy az Amerikai Egyesült Államokban is megvalósulhasson Kodály elképzelése, miszerint „Legyen a zene mindenkié”. Ennek érdekében az iskolai zenei nevelést a lehető legmagasabb szintre kívánja emelni, támogatja a zenével egész életen át tartó kapcsolatot, a zenei örökség megőrzését és érdekképviseletét minden fajta értékes zenei produkció és kutatás révén. A „Lifetime Achievement Award”- az életmű díj, melyet olyan kiváló személyiségek kaptak meg az elmúlt években, mint Denis Bacon, akinek nagyban köszönhető a Kodály filozófia elterjedése Amerikában, Sister Mary Alice Hein, a Holy Names College Kodály programjának alapítója, vagy az a Betsy Moll, aki néhány éve itt Magyarországon 2014-ben kapott Pro Cultura Hungarica kitiüntetést. 2017-ben Kodályné Péczely Sarolta, majd 2019-ben Erdei Péter kapta a díjat. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy a több mint négy évtizedes munkámat ezzel a rangos díjjal ismerik el, hálás vagyok érte.

– *Szeretettel gratulálunk a díjhoz! Hálásak vagyunk mindazért, amit itthon és külföldön tettél és teszel. És kívánunk további jó egészséget, sok szép zenét az életedbe.*

